

PSIHOLOGIE SI ANTREPRENORIAS

În revista *Capital* a apărut un articol (*Lecția antreprenoriatului*) sub semnătura lui *Cristian Nacu*, foarte interesant din punct de vedere psihologic.

Scrive autorul: *În ultima vreme mi-am făcut un obicei din a călători cu diamante acolo unde alții văd doar gunoieri. Cu alte cuvinte, am încercat să găsească lecțiile utile pe care criza ni le-a dat. De multe ori mi-am atras și comentarii negative, dar cred că merit să învățăm cât de mult putem din această criză fără precedent în istoria modernă a României.*

Și se referă la un articol pe care l-a citit într-un prestigios ziar de business internațional despre un fenomen mai puțin obișnuit, dar destul de sperant, prezent în Statele Unite și anume: mulți dintre cei ce și-au pierdut locul de muncă în ultimii ani și-au deschis propria lor afacere, iar astăzi, când apar unele semne de redresare și angajatorii încearcă să îi reangajeze, mulți refuză să se mai întoarcă la un job stabil, chiar dacă uneori ar câștiga mai mult decât în propria afacere antreprenorială. *Au descoperit farmecul independenței*, conchide autorul, *să nu s-ar mai întoarce la un șef nici în schimbul unei așa-zise stabilități financiare.*

Pornind de la acest fenomen, autorul (ne/vă) întreabă: *Câți dintre dumneavoastră și-au luat viața în propriile mâini (în acești ani socotiți de criză s.n.)? Câți ați devenit propriii voștri șefi, pe principiul cunoscut că fiecare este în funde un pas înaintă?*

Încheie prin exprimarea speranței, propriu-zis unui neobosit admirator și promotor al antreprenoriatului, că, de data asta, site-ul *Capital* inundat, de obicei, de critici, va găzdui răspunsuri ce vor însemna o serie de experiențe antreprenoriale ale celor ce au îndrăznit, conchizând conciliant: *chiar dacă nu toate sunt pozitive, cred că trebuie să totii cei ce s-au aventurat în această perioadă să-și deschidă o afacere cât de mică au învățat enorm.*

Autorul își exprimă, de asemenea, convingerea, că viitorul României stă în curajul cât mai multor oameni de a începe o afacere adevărată pe cont propriu, pentru a reduce în acest fel dependența de un stat care face tot mai greu fața nevoilor

societății. Considerând activitatea antreprenorială o soluție care funcționează ca un panaceu universal, autorul o apreciază a fi, totodată, o foarte bună oportunitate și pentru mulți tineri care au plecat în străinătate la studii ca o modalitate eficientă de a-și valorifica experiența acumulată. Scrie: *deschiderea pe care ei (tinerii s.n.) au căpătat-o în străinătate ar avea astfel o mult mai bună utilizare într-o piață care, încă, are nevoie de foarte multe. Mă bucur să constat că românii sunt tot atât de întreprinzători și de inventivi pe cât sunt de critici.*

COMENTARIILE DE PE FORUMUL SITE-ULUI CAPITAL

Vom prezenta o selecție a celor mai interesante răspunsuri la acest articol, date pe site-ul *Capital* dar nu pentru a evalua în ce măsură speranțele autorului legate de ele au fost împlinite, ci pentru a încerca să înțelegem câteva din tainele psihologiei poporului român.

1. După patru ani cred în continuare în puterea lui *Eu SRL*. Iată un paragraf cheie aflat spre finalul cărții "*Funky Business*" scris de *Jonas Ridderstrale și Kjell Nordstrom*. Cred că relev parțial și spiritul de independență, ceea ce m-a împins în 2006 să pornesc propria mea afacere de nisă.

"Oamenii pleacă din companiile unde lucrează pentru că talentele lor sunt fie ignorate sau prost folosite, fie nerăsplătite suficient în bani și/sau recunoaștere. Pleacă și își înființează propriile companii - Moi Sa, Me plc, Jag AB, Ich GmbH, Jeg AS, ME Inc. -, unitățile de afaceri individuale. De multe ori, nici nu schimbă ceea ce au înainte, dar vor încasa de două ori mai mult, revânzându-și cunoștințele fostilor angajatori și altora."

Poate că nu încasează de două ori mai mult, poate că nu toți au succesul scontat, dar e cert că toți cei care au făcut acest pas încep să vadă lucrurile altfel, de parcă s-ar trezi după o noapte de petrecere. Sentimentul de libertate, de dispunere de propriul timp este plăcut. În plus, apare și o reechilibrare a conflictului între viața personală și cea profesională în favoarea primeia, bineînțeles.

2. Sunt X și doresc să-i combat pe toți negativistii de pe site.

- Bani se pot face si în Romania foarte bine. Se aplic aceleasi principii care functioneaza si în USA, Canada sau peste tot: controlezi costurile, cauti clienti, faci lucru de calitate, clientii te pl tesc. Dacă dai gres la una din aceste etape e vina ta, nu a statului.
- Legislatia romaneasca. Da, e aberant uneori dar asta functioneaza atât în favoarea cât si în dezafoarea ta. Pentru c dac pentru tine e greu de urmat, si pentru stat e greu de verificat. Iar functionarii toti accept spaga. Consider asta doar ca un cost al afacerii si mergi mai departe.
- Criza mondial . Are si p rti bune. De exemplu eu am câstigmat clienti tocmai din pricina crizei. Firme care altfel nici nu se uitau la mine, din pricina reducerii costurilor au renuntat la furnizori cu staif si au ales firma mea cu sediu în apartament de bloc si f r masini bengoase si prezentari fanteziste, dar cu servicii de calitate si preturi mici.
- Sfatul meu c tre toti potentialii antreprenori: nu v uitati la toti negativistii de pe forumuri, ci apucati-v s faceti bani. Reusiti, foarte bine. Nu reusiti, m car ati încercat si credeti-m lectiile înv tate v vor face si mai buni angajati dup .

3. Eu am ales s r mân angajat, pentru c acest statut îmi ofer destul timp pentru o viat personal împlinit : familie, prieteni, hobbyuri, concedii relaxante, weekenduri, forumuri (sic!) etc... E drept c nu îmi voi permite niciodat o vil cu piscin si gradin sau o masin cât un vapor, dar z u c nici nu îmi trebuie mai mult decât apartamentul meu de 65mp si masina pe care pl nuiesc s o folosesc pân cad tablele de pe ea de tot. :)

4. E adev rat, deocamdat ... problema se pune pentru viitor, când vei fi b trân, bolnav si poate somer si... s rac. Ca s nu mai spun dac , Doamne-fereste, afli c tratamentul copilului cost vreo câteva sute de mii de euro... pe care nu o sa îi ai. Da, sunt campaniile de donatii dar... nu ajung pentru toata lumea. Filosofia asta a "minimei rezistente" ne tine atât de înapoiati.

5. Îti r spund de dragul conversatiei, desi am impresia c esti deja prea convins c singura cale de a avea o viat fericit este prin a face bani multi. Asadar, ca un r spus la ce ai spus tu, te rog s tii cont c un antreprenor stresat si suprasolicitat are sanse mult mai mari s se îmboln veasc decât un angajat ceva mai relaxat si cu mai mult timp pentru sport, plimb ri,

hobbyuri... . Cât despre cazurile "*Doamne-fereste*" când ai nevoie de sute de mii pentru tratamentul copilului, aici este vorba de hazard, care nu poate să fie controlat. Același hazard poate face ca mostenitorul unui om înstărit să se apuce de droguri din cauza că părintii nu au avut timp să se ocupe de el (cunoaștem cazuri, nu?). Și în cazul asta nici milioane de euro nu îi mai scapă. Dar, cum zici și tu: *Doamne fereste!*

În cele din urmă, este șansa pentru tine să accepti că oamenii pot alege căi diferite în viață și nu este în puterea ta să judeci dacă alegerea lor îi ține înapoi sau îi ridică. În cele din urmă, important este să nu îți părăsești viața cum ti-ai trăit viața dacă ai muri astăzi.

6. Povestea asta cu "renasterea prin antreprenoriat" îmi aduce aminte de un amic care și-a propus să scoată orașul Slobozia din sărăcie promovând afacerea Amway. În felul sta fiecare slobozean va putea să ducă o viață frumoasă conducându-și propria afacere care implică vânzarea de pastă de dinți și sampon la suprapret celorlalți slobozeni.

La fel am putea spune că șansa Africii sub-sahariene este antreprenoriatul. Pentru a ieși din sărăcie, fiecare trib își poate face propria manufactură de cosuri de nuiele, textile sau calculatoare. Dar pentru a vinde un cos de nuiele ai nevoie de investiții, de infrastructură, de educație, de resurse pe care un agricultor de subsistent nu le poate procura. Sigur, antreprenoriatul are rolul său sinergic într-o societate funcțională. Dar nu este în sine soluția care transformă o societate primitivă într-una avansată. Semintele antreprenoriatului, adică ideile bune și oamenii dispuși să le urmeze, există peste tot. Dar întocmai ca-n parabola biblică, unele cad pe pământ mormos, altele în nisipul fierbinte al Saharei, și altele sunt ciugulite de ciori: fisc, primărie, controale, populism electoral etc.

7. Cred că avem o mare problemă. În primul rând, noi am ținut acest "monstru" numit stat. Și când spun noi, mă refer, desigur, la firmele private, antreprenorii.

Dacă acest stat ar fi fost eficient, atunci ar fi redus numărul persoanelor care primesc protecție socială și această "protecție socială" ar fi ajuns la adevărații antreprenori, prin scutiri de impozite și alte forme de ajutorare a firmelor, dar mai ales printr-o justiție economică și legislație economică corectă.

Gânditi-vă, ce încredere mai are un investitor când Basescu - Boc au schimbat impozitarea în 2-3 zile. Nimeni, dar absolut nimeni, nu o să mai investească în România. O să auzim doar de investiții "strategice" și acestea pentru cei care astăzi administrez țara. Cât mai pot să părăsesc capitalul privat? Vorbim de curajul investitorilor?! Doar vorbe goale....

Sunt câteva probleme spuse de cei care au postat "zdrobitor" de adevărate și "cumplit" de rele: mînit în jur la prietenii care au pus "de-o afacere" - după 20 de ani sunt extrem de bolnavi, familia este ca și distrusă (cel puțin copilul/copiii sunt niște hahalere), se plîng că nu mai au viață privată; se mai plîng - zi de zi - cum fac față cu greu inspecțiilor și modificărilor legislative. În România, unde legile se schimbă în 5 zile, nu poți fi sigur de nimic, ba chiar devii criminal dacă nu ești la curent cu schimbarea lor, pe urmă mentalitatea angajaților români e departe de a fi productivă, cel mai bine e să nu ai nevoie de angajați.

Haideti să vă spun o statistică, dureroasă, care reprezintă nivelul nostru în ultimii 20 ani:

- avem o populație de maximum 22 milioane;
- dintre aceștia aproximativ 4-5 milioane sunt plecați în străinătate;
- mai avem aproximativ 5 milioane de copii; deci rămânem la 12 milioane;
- dintre aceștia 5 milioane de pensionari;
- avem în aparatul de stat aproximativ 4 milioane (inclusiv aici somerii și politicienii)
- sistemul privat numără 3 milioane din care (și aici este tragedia):
 - 82 % au afaceri cu statul;
 - 18 % reprezintă piața liberă;

Deci capitalismul adevărat în România este de 18% din 3 milioane, aprox. 550000 angajați.

Restul, este stat și trebuie întreținut. Asta am reușit până acum.....

DIN PSIHOLOGIA POPORULUI ROMÂN. CARACTERISTICI RELEVATE DE CÂTIVA AUTORI DE MARE PRESTIGIU

Constantin R. dulescu-Motru

Motru remarcă drept trăsătură esențială a românului sufletul său gregar, o stare impusă de împrejurările tradiției. Gregarismul,

sus în Motru, este anterior culturii, iar producerea lui se face întotdeauna prin imitație, *ceea ce determină lipsa oricărei inițiative personale sau a unui activism social.*

Ceea ce trebuie reținut de la Motru este faptul că el observă modul de gândire a românilor în cadrul grupului, în colectiv. Sunt o serie de trăsături pe care le vom observa și la alți autori. Cea mai importantă rămâne însă întrebarea lui Motru: *ce trebuie să facem și ce nu trebuie să facem.* Căreia, în final, nu-i dă niciun răspuns ...

Dimitrie Drăghicescu

Desele convulsii ale istoriei au produs o tendință de instabilitate și de nedesvârșire a sufletului românesc - este de părere Dimitrie Drăghicescu. Evenimentele care au venit ca o avalanșă peste poporul nostru nu ne-au dat răgazul necesar de a ne finisa lucrurile începute și nici de a desvârși anumite proiecte ce vroiam a le realiza. Permanent amenințat de invazii și continuu supus unor vicisitudini ale vremurilor, *românul* - consideră Drăghicescu - *nu și-a putut elabora un model statornic de muncă și de viață și nici n-a dobândit un stil ordonat de a se manifesta.*

Drăghicescu vorbește de două categorii de manifestări socio-psihologice între care s-au produs reacții complementare. O primă categorie am putea-o numi *anxietatea istorică* și care rezultă din actele de represiune continuă ce s-au exercitat asupra purturilor de bază ale societății românești și care au reacționat printr-o conduită de evitare. Cea de-a doua categorie de manifestări poate fi numită, după cum spunea Blaga, *noncooperare cu istoria.* Marele filosof, dominat de patosul românesc, arată că permanentele intruziuni străine în spațiul nostru etnic au diminuat sensurile etnocentriste și au făcut posibil *„involuția duhului românesc”.* Drăghicescu echivalează acest fenomen cu un instinct de conservare.

Ion Vulcănescu

În spusele lui Vulcănescu apare un mare adevăr: Românii au admirat și criticat totdeauna alte popoare. De ce? Tocmai datorită puternicului *spirit de observație și spiritului critic.*

O altă întrebare la care dă răspuns acest sociolog de calibru este: comportarea românului printre străini. Românul printre străini are o serie de însușiri foarte curioase. Admirator al caracterului dintr-o bucată, oriunde ar fi; scârbit de compromisuri, cu ochii la stele, românul, în realitate, se acomodează, caută să uimească

prin sclipire i nu se ine de cuvânt, dând astfel, printre străini, mai ales în Apus, o stranie impresie de secătură seducătoare, de minte corectă, gata la orice expedient, cu inimă bună din fire, dar pus pe orice ca să străbată spre a străluci pozitiv sau negativ.

Si o întrebare: este posibil ca având o astfel de psihologie, plină de însusiri contradictorii relevate atât de importanți savanți pe baza unor studii și cercetări serioase și profunde, cât și de omul de rând, relatând experiențe proprii de viață, să fie românul antreprenorul pe care-l dorește autorul articolului din revista Capital? Răspunsul, prieteni este... *vânăre de vânt...*